

Čas čakanja a wočakowanja

**Hlej, twój kral přińdže k tebi,
sprawny a pomocny.**

Sacharja 9,9

Marja wočakuje džěćo. Kulojty je jeje brjuch. Bórže je tak daloko a porodži k přenjemu razej! Što Marja začuwa? Wjeseli so? Je rozpjeršena? Ma strach?

Před tójšto lětami je mi přečelka řezbarjenu figuru samodruheje Marje darila, jako běch sama k přenjemu razej samodruha. Serbske słowo je zajimawe: samodruha. Haj, w samodruhoće sym ja sama a tola je we mni druhe žiwjenje. Kaž pola Marje na wobrazu.

Tójšto lět mje nětko hižo w adwentnym času samodruha Marja přewodźuje. Dopomina mje na to, kak běch sama samodruha. Jako samodruha wšak často čakaš: Čakaš na džěćo, čakaš na porod a čakaš hustohdy w někajkej praksy lěkarki abo baby na přepytowanje. Čakaš telko, dokelž něšto wulke wočakuješ.

Tež adwentny čas je čas čakanja a wočakowanja: Na čo čakamy lětsa? Lětsa w adwentnym času 2022? Na měr w swěće a wosebje w Ukrainje? Na znjesliwu zymu, zo njebychu tepjenske kóšty tajke wysoke byli? Abo čakamy na džěći, kiž hody na wopyt přijědu? Snano wjeselimy so hižo na rjane swjatočne hodowne kemše? Abo čakamy na měr a pokoj w swóich wutrobach?

W bibliji namakamy tójšto stawiznow wo čakanju a wočakowanju: Israelski lud čaka na wuswobodženje z njewólnistwa w Egyptowskej, Saul wočakuje wot Dawidoweje hudźby polěpšenje swójeho strowotneho stawa a profet Micha čaka na to,

zo bychy so mječe na radlicy překowali a zo žadyn lud hižo njeby přećiwo druhe mu wojował.

Bóh znaje wočakowanja swójeho luda a wě, za čim so z cyłteje wutroby žedźimy.

Někak wšak bychmy hustohdy najradšo měli, hdy by Bóh wšě naše wočakowanja a přeća jednorje spjelnił. Kaž tajki rum-podich. Njeby to wuběrnje było? Přēju sej tola jenož měr po cyłym swěće, wjac rozuma pola čłowjekow, zo je chléb w swěće sprawnišo rozdžěleny ... Je to přewjele žadane?

Što je, hdyž so moje přeća a wočakowanja njespelnja? Zhubju potom swoju (do)wěru do Boha a so prašam: Čehodla Bóh ničo přećiwo wójnam a hlodej na swěće nječini?

Tež za čas profety Sacharje wot někak 500 lět do Chrystusa žedźachu so Israelića za nowym spočatkom. Běchu so z eksila nawróćili a templ w Jerusaleme zaso započeli twarić. Profet Sacharja budži w nich nadžiju: „Hlej, twój kral přińdže k tebi, sprawny a pomocny.“

Džensa čitaja so wone słowa po wšěm kraju na njedzeli 1. adwenta: Hlej! Hladaj! Wočiń woči! Tam přińdže něchtó, kiž JE sprawny a pomocny. Njeje to jenož són abo utopija. Prawidła mocy a namocy njebudu na swěće wobstać.

Słowa Sacharje su so napisali, dokelž so kóždy generacija znowa za tajkim kralom žedzi. Ze žadosće wurosće nadžija. Z Jezusowym skutkowanjom a žiwjenjom dóstachu słowa nowy woznam. Tež džensa mje pozbudźuja, na moje wočakowanja zhladować.

A tak čakam tež lětsa znowa ze samodruhej Marju na to, štož přińdže. Połna dowěry, zo přińdže kral, sprawny a pomocny. Słowa mi wutrobu a mysle wotewrjeja a mi čas čakanja wolóža ...

Rězbarjena postawa samodruheje Marje

Foto: Jadwiga Malinkowa

Jadwiga Malinkowa

Adwentna protyka

Lube džěci, jako džěco móžach přeco lědma dočakać doniž njebě skónčnje 24. decembra. Takle so najskejše wjele džěcóm dže. Tež před 150 lětami traješe małemu hólcej, Gerhardej Langej, čakanje na patoržicu předotho. Z tuteje přičiny měješe jeho mać tehdom rjanu ideju. Na

karton zeši 24 małych pječowow. Tak móžeše jeje syn kóždy dzeń słódkosć wot adwentneho kalendra wzać a sam wotličić, kelko dnjow hišće hač do patoržicy je. Dokelž je so jemu ideja maćerje tak derje lubiła, je potom jako dorosćeny muž wjele wšelakich adwentnych kalendrow za džěci zhotowił.

Tež ja sym wam protyku za ad-

wentny čas zestajiła. Za kóždy dzeń sym sej prašenje wumysliła. Wjele wjesela při hódanju!

Přeju wam a wašej swójbje wjesole hody!

Waša
Maria Wirthech

1. Štó póstla jandžela Gabriela k Mari?

- a) kral b) Bóh c) Jozef

2. W kotrym měsće bydleše Marja, jako jandžel Gabriel k njej přińdže?

- a) w Nacareće b) w Betlehemje
c) w Jerichowje

3. Z kim bě Marja slubjena?

- a) z Jozefom b) z Gabrielom
c) z Lukašom

4. Kotre mjeno měješe Marine džěco dóstać?

- a) Jezus b) Matej c) Jozef

5. Kotre powołanje měješe Jezusowy nan?

- a) rybar b) pastyr c) čěsla

6. Štó zjewi so Jozefej wosnje?

- a) jandžel b) Marja c) hwězda

7. Što njedarichu tři kralojo k narodeju?

- a) złoto b) woruch c) slěbro

8. W kotrym měsće je so Jezus narodził?

- a) w Nacareće b) w Betlehemje
c) w Jerichowje

9. Dokal položi Marja syna po porodze?

- a) do wanje b) do žlobika c) do łoža

10. Štó zjewi so w nocy pastyrjam?

- a) jandžel b) hwězda c) Bóh

11. Što su pastyrjo začuwali, jako widzachu jandžela?

- a) radosć b) wostudu c) strach

12. Kak rěkaše tehdomniši kral?

- a) Dawid b) Herodes c) Julius

13. Jako kotre džěco swojeju staršeju je so Jezus narodził?

- a) přenje b) druhe c) třeće

14. Do kotreho kraja čeknyštaj Jezusowej staršej?

- a) do Grjekskeje b) do Italskeje
c) do Egyptowskeje

15. Kak rěkaštaj Jezusowej staršej?

- a) Hadam a Jěwa
b) Hilzbjeta a Zacharias c) Marja a Jozef

16. Kak rěkaše jandžel, kiž Mari wozjewi, zo syna porodži?

- a) Gabriel b) Rafael c) Michał

17. Kotre mjeno njeslušša k třom kralam?

- a) Caspar b) Balthasar c) Handrij

18. Štó pokaza třom kralam puć?

- a) pastyrjo b) Jozef c) hwězda

20. W kotrym zakonju biblije steji hódnowna stawizna?

- a) w starym b) w nowym

21. Do čeho su Jezusa po narodze zawili?

- a) do pjeluskow
b) do přikrywa
c) do kožucha

22. Štó běchu přeni hosćo při žlobiku?

- a) tři kralojo b) pastyrjo c) bratřa Jozefa

23. W kotrym twarjenju je so Jezus narodził?

- a) w hródzi b) w palasće c) w chorowni

24. Što wozjewi jandžel pastyrjam?

- a) Boži syn je so narodził.
b) Zbóžnik je so narodził.
c) Kral je so narodził.

Adwentnička z premjeru

Druhu adwentnu njedzelu, 4. decembra, změje džěcacy a młodžinski spěwnik „Zer- nička“ na Michalskej farje w Budyšinje swoju premjeru. Po kemšach, kiž započnu so w 14.30 hodź. w Michalskej cyrkwi, přizamnje so we wosadnej žurli na farje adwentnička z předstajenjom noweho spěwnika a zhromadnym spěwanjom. Wšitcy zajimcy su wutrobnje přeprošeni. W mjenje projektoweje skupiny

Jadwiga Malinkowa

Hodowna kantata

Předhodowne wjesele mjez připosłucharjami zbudzić chce „Delnjoserbska hodowna kantata“, kotruž staj zhromadnje spisatelj spěwotwór Bernd Pittkunings (tekst) a komponistka Oksana Weingardt (hudźba). Twórba předstajitej chór a orchester Serbskeho ludoweho ansambla zhromadnje z delnjoserbskim chórom „Łužyca“ druhého adwenta, 4. decembra, w 16.30 hodź. w Rakečanskej cyrkwi. Zastup płaći 14 eurow, znižene 10 eurow.

Rakečanska wosada

Přednošk wo Kocoru

Składnostnje 200. narodnin Korle Awgusta Kocora předstaji Měrko Šolta wutoru, 6. decembra, w přednošowanskej žurli Budy- skeje měsćanskeje biblioteki na Hrodowskej 12 žiwjenje a skutkowanje serbskeho komponista. Hudźbnje wobrubja wječork dujerjo Consonare pod nawodom Evelyn Fiebigger.

Adwentny koncert

Adwentny koncert chóra Serbskeho gymnazija zaklinči sobotu před třecim adwentom, 10. decembra, w 17.00 hodź. w Budy- skej Marje Marćinej cyrkwi. Chór a młodži solisća z Prahi zanjesu zhromadnje z orchestrom SLA pod nawodom dirigenta Friedemanna Böhme čěsku „Hodownu missu“ Jakuba Jana Ryby. Wšitcy su wutrobnje přeprošeni, zastup je darmotny.

„Hody jědu!“ w Bukecach

Zhromadny adwentny program NSLDž a SLA „Hody jědu!“ je wot 1. do 22. decem- bra po serbskich wsach po puću. Kóždy

wječor wot pónđzele do pjatka, pozastanje adwentny wóz z hudźbnikami, džiwa- dželnikami a klankarjami druhdze a skići dobroty za čěto a dušu k wjeselu cyfeje swójbje. Pjatk, 16. decembra, we 18.00 hodź. móžeće mobilny adwentny kalender na farskim dworje w Bukecach dožiwić. Přez bohaty wopyt wjeselitaj so

Bukečanska Bjesada
a Serbske ewangelske towarstwo

Hodošum

Znaju jeho hižo dołho. Z dźěcatstwa sem wón mjelčo řeči, nimale šepťa. Lědma hdy sym jeho wótrě řečec słyšaťa. Ani na šulskim dworje njeje swój hlós pozběhnyť. Tak je druhich k připosťuchanju nuzowať. Samo wučerjo dyrbjachu so napinać a so wo absolutny měř w rjadowni starać, zo móhli jeho wotmołwy zrozumić. Hižo jako mały pjerach bě z tutej metodu prosyť wo kedźbność maćerje, kotraž rady wjele a wótrě řečese.

Po maturje je žurnalistiku studowať. Přistajichu jeho při rozhlósowym sćelaku. Tam bórze pytnychu, zo ma drje začuće za prawy wuraz a zo nałožuje bjezporočnje gramatiske formy, tola jako řečnik a moderator so njehodžeše. Wosebje za rańše wysyťanja bě njekmany. Wšako njepadny druhim do słowa a njemyleše hudźbu z rjepotacym smjećom.

Wuběrne kmanosće pak měješe za pozadkowu rešersu, formulowanje přinoškow a za řečnu korekturu. Tajcy ludžo su džensa złota hódni. Znate nowiny a časopisy so wo njeho prócowachu. Tež šefowa etaža rozhlósoweho sćelaka wědžeše sej duchowne dary wažić a sej jeho ze swójskim běrowom a masažowym křesťom pleńčeše. A to čím bóle, jako so rjaneho dnja hišće dalša kompetenca wukopa.

Před něšto lětami w nazymniku dósta nadawk do adwentnych sluchohrow zynki a šumy zadžěťać. Klinkot zwónčka, pikotacy sněh a howrjacy wichor su zwuki, za kotrež maja retomas nahrawanjow w soundarchiwje rozhlósosy. Wón měješe je jenož wupytać a na wotpowědnym městnje zasadžić.

Bórze wšak pytny, zo jemu efekty archiwa njedosahaja. Trjebaše nowe nuansy a mjezyzwuki. Na přikład nahrawaše zwuki w cyrkwi, hdyž so kemšerjo do ławki sydnychu abo hdyž započachu w spěwarskich listować, pytajo za wotpowědnej stronu kěrľuša. Za stupacu napjatose w jednanju přiwóťři wón kročeje rumpodicha z klawěrnyimi zynkami. Zapopadny zaswěćenje a wuduće swěčki. Barbam přirjadowa durowe a mollowe zynki.

We wonym léče běchu adwentne sluchohry wulki wuspěch. Do redakcije dóň-

dzechu wuchwalowace dopisy a whatsappy. Wón bu znaty jako mišter šumow. W redakciji mjenowachu jeho wotněťka Hodošum. Bórze sej sam sluchohry wumysleše.

Lětsa rozsudži so za nahrawanje zwukoweje kulisy hodownych wikow. Nadžiješe so bohateho materiala za hru, kiž měješe so klětu wysyťać. Hačrunjež njeje Hodošum přećel tajkich wikow, so chcyjo nochcyjo do mjerweńcy poda. Wědžeše džě, zo je jenož wuspěšny, jeli zamóže atmosferu wěrjepodobnje zwukować.

Tak nahra klepotanje hornčkow, jako

so wobhladny. Zwotkel drje přińdžechu? Wón dohlada so woćinjeneho wokna. Ach mój jej: swětowa kopańca wosrjedź adwenta! Nó haj, to so njewuplaći natoćić. Klětu wšako tutón zwuk hižo aktualny njebudže.

Na hasy z předawanskimi budkami so syly do napřećiwneju směrow tľóćachu. Storkanje a sorry-bórbotanje bě jemu njepřijomne. Hodošum spyta so wuwinyć. Naraz pak so někotři dljajachu. Mjez ludźmi spózna wón něšto swěćate běte. Zasłyša cuni klinkot zwónčka. Stupi nabok a zapiny mikrofon.

Wojerowske dźěcatko z přewodnicomaj na hodownych wikach lěta 2019 w Budyšinje

Foto: Carmen Schumann

sylny muž z wulkim wozom poľnym wopľokowanych hornčkow po torhošću balansowaše. Jedyn hornčak naraz z kisty padny a na plesternakach do njeličomnych kuskow rozlěta. W přěnim wokomiku wrjeskot Hodošuma lemješe. Mjeńšiny pozdžišo pak jemu ideja za jednanje noweje sluchohry zeschadza.

Někotre metry dale stupaše Hodošumej přijomna wón do nosa. Na różni ležachu mjasowe a wegetariske koľbaski. Hač drje je knyskot při praženju rozdžěľny? Wón prašeše mějicelku stejnišća najprjedy howjazu a potom njemjasnu pražić. Za to dyrbbeše Hodošum wobě koľbasce zjěsć, štož rady sćini. Tež při wotkusnjenju zwěsći rozdžěľny zwuk.

Z tutymi a dalšimi šumami chcyše so hižo spokojom na dompuć podać, jako nadobo swojorazna hara w jeho wušomaj zabola. Kaž bychy masy hewrjekali. Wopacne to zwuki za hodowne wiki. Hodošum

Přibľiži so běťa postawa ze šlewjerjom před wobľichom. Wokoľo šije měješe sačk z pisanych škleńčanych paćerkow. Hodošum zaby dychać, jako so postawa jeho z pručikom dótkny a potom zlochka pomajkny. Při tym ani słowčka njepikny. Tež wón wosta němy. Njepytny ani, zo přewodnicy we woľmjanyim rubišku so na njeho luboznje posměwašej. Hakle, jako ta wjetša jemu ćerwjenoličkate jabľuko přitykny, so wón zhraba a so mjelčo podzakowa. Wědžeše, zo stejese před nim dźěcatko, ale hišće ženje njebě tute bjezposřednje dožiwil. Najbóle so jemu spodobaše, zo je wone sćicha a z měřnymi pohibami tak wjele wuprajiľo. Móc ćerstwych haľžkow přinješe žohnowanje a strowotu za nowe lěto. Wo tym bě Hodošum přeswěćeny. Ludžo jeho hižo njemylachu. Wozboženy z překwapjaceje zetkanki poda so na puć dom.

Měřana Cušcyna

Wodźerjo po cyrkwjach so w Cowjem zetkali

Sobotu, 19. nowembra, wotmě so w delnjolužiskim Cowjem (Zaue) zetkanje wodźerjow po cyrkwjach w Błótach. Organizator běše Spěchowanski kruh starych cyrkwjow Łukowskeje Delnjeje Łužicy. Štyrnaće zajimcow so wobdźěli. Rano zeznachu w Luborazu wustajeńcu wo serbsko-němskich stawiznach městačka při rozwalinje měšćanskeje a pódlanskeje něhdyšeje Serbskeje cyrkwyje. Potom podachu so do wosadneje stwy w Cowjem na wobrazowy přednošk wo serbskich a cyrkwinskih stawiznach.

Wosebje běchu wobdźělnicy zajimowane, raz delnjoserbsku řeč słyšeć. Tuta wšak bě něhdy wobchadna řeč we wokolnych wosadach. Zastupowacy předsyda Spěchowanskeho towarstwa za serbsku řeč w cyrkwi a muzejownik na wuměnkju Werner Měškank z Choćebuzy móžeše jim tute přeće spjelnit. Z mnohimi příkladami předstaji wón dale komplikowany poměr cyrkwyje k Serbam w Delnjeje Łužicy wot srjedźowěka hač do přitomnosće.

Marianne Wendland z Lědow, sobuorganizatorka zetkanja, so w mjenje wob-

dźělnikow referentej za přednošk podzakowa. Přepoda jemu stareje serbskeje knize, kotrež přiwoznjetej so do wobstatka nastawaceje serbskeje ewangelskeje biblioteki w Choćebuzu-Chmjelowej.

Popołdnu wobhladachu sej cyrkwincy wodźerjo Boži dom w Cowjem. Z pólnych kamjenjow twarjena cyrkwe pochadza z 13. abo 14. lětstotka. Nutřka je wumolowana z pisanymi wobrazami z 15. lětstotka. Tute předstaja swjatyh, nabožne legendy a sceny z Jezusoweho žiwjenja. Njehlada jo špatneho stawa su tola wobdźiwana hódne. Wobrazy w Cowjem su podobne tym bóle znatym freskam w Brjazynskej cyrkwi, kotrež pochadzeja tehoroj z 15. lětstotka. Wid na Cowjanske mólby wšak je počezeny přez łubje a ławki, kotrež su so hakle we 18. lětstotku zatwarili. Do toho su kemšerjo za čas Božej služby w cyrkwi stali a su sej móhli mólby bjez zadžewkow wobhladać. Pozdžišo su so wobrazy přemolowali, buchu zabyte a hakle w přenjeje počojcy 20. lětstotka zaso wotkryte. Wo cyrkwi maja za turistow wobšer-

Freska w Cowjanskej cyrkwi Foto: archiw PB

ne informaciske łopjeno „Die Kirche in Zaue“, kotrež pak bohužel Serbow a serbske stawizny wosady ani z jeničkim słowčkom njenaspomni. **Werner Měškank**

Wosadne popołdne w Bukecach

Bukečanska wosada běše 12. nazymnika na wosadne popołdne přeprósyla, ke kotremuž so horstka džewjeć swěrných na wosadneje žurli zeńdze. Serbski superintendent Krystof Rummel a předsyda Serbskeho ewangelskeho towarstwa Mato Krygař witaštaj přitomnych, přewažnje Bukečanskich wosadnych.

Po zhromadnje zanjesenym kěrlušu wukładowaše Serbski superintendent Bože słowo po Lukašu na 17. stawje wo přichadze Božeho kralestwa. Na kóncu swojeho rozjimanja přeprósyla zaso do zhromadneho spěwanja. Wot njeho wupytany kěrluš „Hdyž jónu Knjez ...“ (spěwarske č. 120)

skulojći słyšane wukładowanje Swjateho pisma.

Po tym prošese Mato Krygař na zabawny džěl popołdnja. Při kofeju z prikuskom so derje na čitanje Marka Grojlich z dopomjenkow na lěta džěćatstwa w Bukecach słučaše. To běše dalšim kaž inspiracija, tež něšto ze swojeho pomjatka wukramosćić. Tak plečachu so dopomjenki přez něhdyšu Bukečanku-kucharku w inter-nacse Serbskeje wyšeje šule hač k dožiwenja połnemu sobuskutkowanju w 1. serbskeje kulturnej brigadze. Kaž zjimanje słyšaneho zaklinča kónčny spěw „Hdžež so módrja, zelenja“ wjacelósne. **Arnd Zoba**

Serbske popołdne na Bukečanskej wosadneje žurli

Foto: Arnd Zoba

Česce w Drěwcach

Příkladnje su w Drěwcach pola Łaza dwurěčne nadrožne taflički za kolesowarjow postajili. Jedyn z napisow wšak skići so čitarkej w spodźiwnej česko-serbskej měšćicy. Město na „Slěborny jezor“ pokaza wón na „Stříbrný jezor“. Foto: Günter Wjenk

Měrowa dekada

Lětuša ekumeniska měrowa dekada wotmě so wot 11. do 16. nowembra pod hesłom „zhromadnosć:zdžeržeć“ (němsce: Zusammen:halt). W Budyšinje přihotuja wšelake skupiny ewangelskeje a katolskeje wosady jednotliwe wječory. Tak bě pón-dželu, 14. nowembra, ekumeniska měrowa modlitwa ze serbskim podžěłom w Marje Marćineje cyrkwi. Mato Krygař witaše ma-łu skupinu wosadnych, mjez nimi štyrjoch ewangelskich Serbow. Kěrluš a modlitwy spěwachu so pod nawodom kapłana Pětra Mróza serbsce. Čitanje z knihi profeta Amosa 5,21-27, tehoroj serbsce, přednjese Měrana Cyšcyna. Předowanje měješe Budyski farar dr. Kay Weißflog němsce.

Měrcin Wirth

„Skutkuj tam, hdžež Bóh će trjeba“

Günter Wjenk z Drěwcow z Mytom Domowiny 2022 wuznamjenjeny

Nichtó njeprjindže nimo Łazu. „Tu čuje kóždy wopytowar slědy Handrija Zejlerja“, měni 75lětny Günter Wjenk z Drěwcow. We Łazu wjedže přeco zaso hosći ze wšeho swěta po tamnišej cyrkwi. Při tym pokaza tež na slědy fararja a basnika, publicista a redaktora Handrija Zejlerja.

W Drěwcach ma Günter Wjenk swoje korjenje. Tam wotrośe na třistranskim statoku. Jeho mać Martha rodź. Šatec pochadže ze serbskeje swójby w Dyrbachu a bě hospoza. Wona woćahny pječ synow. Nan Jan Wjenk džětaše jako česla a w firmje Jana Mikławša w Rudeji. „Doma rěčachmy a modlachmy so zwjetša serbsce. Prawje němsce nawuknych hakle w šuli“, powěda Günter Wjenk. W jeho džěcatstwie rěčachu w Drěwcach nimale wšityc wobydlerjo hišće serbsce. Tole změni so přez załoženje bruniceweje industrije a produktwa „Jan Suška“. Wjele němskich słowow so do serbsčiny měšeše. Džeń a mjenje sej Serbja zwěrjachu, swoju maćeršćinu nałožować. „W Drěwcach rěčeše přeco mjenje wobydlerjow serbsce“, praji Günter Wjenk. Doma pak rěčachu nan a mać dale serbsce.

Günter Wjenk chodžeše we Łazu do šule. W tamnišej cyrkwi bu 1947 wukřćeny a 1962 konfirměrowany. Dokelž so na młodžinskej swjěbje njewobdžěli, njemóžeše Serbsku rozšěrjenu wyšu šulu w Małym Wjelkowej wopytać. Tak zakónči Łazowsku šulu z džesatku a wuknješe w Hórnikěanskej brunicewni na elektroinstalateru. Po službje jako hranicar pola wójška w Kleinmachnowje studowaše elektroniku za brunicowych inženjerow w Złym Komorowje. Potom džětaše we wšelakich wotrjadach brunicewnje w Hórnikěcach, we Łazu, Wochozach a w Rychwałdže.

Swoju serbsku maćernu rěč sej zachowa. „Pola wojakow w Kleinmachnowje woprašo so mje raz oficěr po přehladanju mojeje akty ze zadžiwanjom: „Što to je, člonstwo w Domowinje?“ Powědach jemu wo serbskim třěšnym zwjazku“, dopomina so Drěwčan. „Njewědomje, hłuboko we wutrobje sym sej swoju maćernu rěč zachował.“ Jeho synaj Heiner (46) a Hagen (48) staj w šuli serbsce wuknytoj, w praksy rěč pak njenaložowatoj.

Günter Wjenk angažuje so wot 1975 we Łazowskej wosadnej radže. Po přewróće poradži so dospołne wobnowjenje cyrkwy, žarowskeje hale a fary. Z restauraciju pišćelow su nětko wšitke twarske naprawy zakónčene. Na kěrchowje postara so hromadže z fararjom Gnüchtelom wo dwurěčne popisane noweho areala za chowanje popjelnicow. Günter Wjenk bě tež člon předposlednjeje a poslednjeje synody Ewangelskeje cyrkwy šleskeje Hor-

njeje Łužicy a přenjeje zhromadneje synody Ewangelskeje cyrkwy Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica (EKBO). Wot załoženja Serbskeho ewangelskeho towarstwa 1994 skutkuje w jeho předsydstwje. Organizuje tam sobu Serbske ewangelske cyrkwinske dny, domizniske dny za Wojerowske kónčiny a dalše zarjadowanja.

Mjez druhim stara so wo financowanje Wojerowskich domizniskich dnjow. Pra-

Günter Wjenk z Drěwcow je nimale jenički so wuznawacy serbski maćernorěčnik we Łazowskej gmejnje. Lětdžesatki hižo angažuje so we wosadže a w towarstwach. Za jeho žiwjenski skutk spožči so jemu njedawno Myto Domowiny 2022. Foto: Hanka Šěnc

widłownje organizuje 500 eurow wot serbskeje přirady EKBO, kotrejež člon wón je. „Doma a trjebany čuju so w Serbskim ewangelskim towarstwje. Wone dawa mi přeco zaso duchownu domiznu“, měni Drěwčan džakowny. Na štyrjoch dnjach wob lěto rěči Günter Wjenk w rańšim wusyłanju Serbskeho rozhlósa nabožne słowo k dnjej. Při tym powěda wo swojej wěrje a svojich nazhonjenjach. „Wažne dopóznacie da mi Łazowski lékař dr. Walter

Schubert sobu na puć. Praji mi: „Skutkuj tam, hdžež Bóh će trjeba.“ Tute wuprajeje je jemu wažna orientacija w žiwjenju.

1994 bě Günter Wjenk sobuzaložer Spěchowanskeho towarstwa zetkanišćo Dom Zejlerja a Smolerja we Łazu. Džěta tam sobu w rewizijnej komisiji. Nimo teho podpěruje towarstwo při wjedzenjach a pokazuje hosćom cyrkej. Trójce hižo wopytachu serbsce wuknjacy ze wšeho swěta Łaz. Běchu to wobdžělnicy mjezynarodneho ferialneho kursa Serbskeho instituta. „Čujeće so hišće jako Serb, jako maćernorěčnik?“, so jedyn z wobdžělnikow raz woprašo. Günter Wjenk bě hnuty. „Haj, swoju maćeršćinu njewotwuknješ“, wón znapřećiwi, „hačrunjež maš přeco mjenje móžnosćow ju nałožować.“ Džensa je jedyn z mało zwostatych maćernorěčnych Serbow we Łazowskej gmejnje.

Wuske přečelstwo wjazaše Güntera Wjenka z komponistom Janom Pawołom Nagelom ze Złyčina. Předewšěm jeho dalokowidnosć a wjelestronske stawizniske a kulturne znajomosće sej wažeše. „Wón měješe wizije“, praji Günter Wjenk, „spóźna, kak wažne je za přichod serbskeho luda, jeho finacielnu eksistencu trajnje zawěšćić. Na iniciatiwu Jana Pawoła Nagela založi so 1991 we Łazowskej cyrkwi Załožba za serbski lud.“

Wosebita lubosć Güntera Wjenka plaći hudźbje. Jako šuler wopyta Łazowsku wotnožku Wojerowskeje hudźbneje šule. Tam nawukny trompetu a dalše dujerske instrumenty hrać. Pozdžišo hudžeše sobu w dujerskim orchestrje a w Big-band Łazowskeje šule, hdžež piskaše na wšelakich instrumentach. 2005 nasta na iniciatiwu Drěwčanskeho ratarja Paula-Heinza Pachowa dujerska skupina Łaz/Drěwcy, w kotrež Günter Wjenk wot započatka sem na tubje abo pozawnje hraje. Skupina hudži prawidlownje na kemšach, wopomnjenkich swjedženjach abo na narodninach. Na předwječoru reformaciskeho dnja wobdžěli so na lětnjej serenadže pozawnowych chórow Ewangelskeho cyrkwinskeho ruma šleskeje Hornjeje Łužicy na Łužiskim naměšće we Wojerecach.

Na namjet Wojerowskeje župy „Handrij Zejler“ spožči narodna organizacija lětsa 7. oktobra Günterej Wjenkej Myto Domowiny. W lawdaciji za njeho rěka: „Wón je so swěru a spušćomnje přez lětdžesatki w přeněmčenych kónčinach zjawnje k swojej serbskej maćeršćinje wuznawał a so za jeje prezencu w towaršnostnym žiwjenju regiona zasadžował. Z tym je spomóžnje temu přinošował, zo so serbsčina we wšědnym dnju přichodnych generacijow njezhubi abo samo zaso wožiwi.“

Andreas Kirschke

Serbski řečny kurs we Wochozach w lětušim septembrje

W lěcu wobroći so Klětnjanski farar Daniel Jordanov na mnje, hač njebych podawała krótkokurs hornjoserbsčiny we Wochozach. Ewangelska cyrkej Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica (EKBO) by jón spěchowala, wšako jej wulkowosada „Při Bjerwałdskim jězorje“ z wosadami Klětno, Chrjebja, Rychwałd a Wochozy-Hamor přisłuša. Na jeho próstwu sćeje namaj Serbski superintendent n. w. Jan Malink teksty z nowonastawaceho „Serbskeho lekcionara“. Někotre teksty přihotuju tež z nětčišeho lekcionara, kiž je jako pdf-ka na internetnej stronje Serbskeho ewangelskeho towarstwa składowana. Dalše wotpisam sej ze serbskeje biblije z lěta 1905.

Farar Jordanov napisa medijowu zdželenku, zo budže kurs na třoch septemberkich pjatkach w restawrowanej Šwjelowej bróžni blisko cyrkweje we Wochozach. Poz-

w zymje wětřik duje, jich parizna strašnu hładkosć na dróhu kuzla. Tajku dožiwich před lětami po dróze na směr Wojerecy/Budyšin, kiž pochadžeše z milinarnje Čorna Pumpa.

Wotboču naprawo do hole. Nimale bych přede wsu do wopačneho směra dale jěta, dokelž wabi naddimensionalna němska tafla za park błudzenkow, hišće prjedy hač je dwurěčna městna tafla widžeć. Za mnje je dźiw, zo Wochozy hišće steja, 22 statokow je so w jamje zhubiło. Widžu cyrkwinu wěžu. Drjewjana tafla skedzbnja na Šwjelowu bróžni. Na parkowanišću wita mje na moje serbske „Pomhaj Bóh“ Inga Nowakowa, něhdyša županka Domowiny wokrjesa Běła Woda, kiž je z 82 lětami hišće předsydku Domowinskeje skupiny we Wochozach.

Wjesnu cyrkej pyša wosadni runje za

z wosadnymi na kemšach k žohnowanju stwórby spěwać, kiž so wječor přizamknu. Rady bych je sobu swječila a serbski tekst čitała. Tola jutře změju čitani we wobłuku 10. festiwala lyriki w Brězku-Złym Komorowje, na kotrež chcu so hišće přihotować.

Začišćow poŋa jědu do ćmičkanja krasneho babylěčneho wječora. Industrijowa krajina přenjeje strukturneje změny serbskeje srjedźneje Łužicy w 20. lěstotku mje njepuši.

9. septembra

Wjedro je lětsa impozantne. Wěsća gigantiske mróčelowe formacije dołho wuwostaty dešć? Abo měša so parizna chlódzacych wěžow milinarnje z mróčelami, tak kaž móžu to wot Janšojскеje husćišo z Choćbuskeho bydlenja wobkedzbować? Mam teksty k žnjowodžaknemu swjedženju a ke kermuši, „ABC-přećelnosće“, dvě knize a „Hesła 2022“ sobu.

Za Bělej Wodu napadnje mi tafla „Militärische Sicherheitszone“, tamne pokazki njemóžu małego pisma dla z awta spěšnje wučitać. Jama, wotbagrowane statoki, milinarnja a nětko hišće wójsko! Pozdžišo zhonju, zo je blisko wsy wojske zwučowanišćo, jedne z najwjetšich Němskeje, a zo so jeho rozšěrjenje planuje. Što ma naša Łužica, naš serbski kraj wšitko wutrac? Što ludžo krajiny a sebi přicpěwaja?

Před Šwjelowej bróžnju čakajo wuhladam mjez domskimaj na horiconće nasyjnišćo, wupyšene z kamjenjemi a stelemi – park błudzenkow. Serbsce su so kamjenje zabłudžili. W našim času so wot němskich inženjerow, džětačerjow a firmownikow namakaja a do formacijow a strukturow kładu. Njebłudža wjace, maja nětk dźeržeć pěsk we wot čłowjeka předpodatych mustrach.

Na kursu rozprawjetaj fararjecy wo wuspěšnym spěwanju Haleluja-spěwa zašty tydźeň na kemšach. Nimale wšitcy spěwachu z pomocu kartkow „Chwalće Knjeza“ sobu. Spěwamy jón znowa, wospjetujemy dialogi zašeho tydźenja, rozdźěluju eksemplary časopisa Pomhaj Bóh ze sprawnym wabjenjom: „Telko wobsaha měsacnje za tak mału lětnu płaćiznu!“ Pokazuju kaž slubjene zwjazk Serbskeho řečneho atlasa a džěl Serbskeho etymologiskeho słownika, wuběrnej sorabistiskej žórle řečespytnikow Helmuta Faski, Frida Michałka a Hinca Schuster-Šewca, kiž mějachu rozdźělny přístup k serbskej řeči. Je serbsčina kopica řečanych dialektow abo eksistujetej dvě spisownej řeči z wjacorymi dialektalnymi formami? Je swětło žołma abo džělč, tak prašachu so w samsnym času 20. lěstotka tež kwantowi fyzikarjo.

Čitamy „ABC přećelnosće“. Wotmołwjam na řečne prašenja. W čitej rozmołwje narěznu wobdźělnicy serbske fenomeny, ⇨

Rěčny kurs 9. septembra w Šwjelowej bróžni, naprawo nawodnica Christiana Piniekowa

Foto: Andreas Kirschke

džišo by w njej přezyma było. Dvě zetkani budžetej tuž hižo do jeje oficialneho wotewrjenja. Elektronisko-fotografiska karta mi wuwědomi, kak hoberska Wochožanska a tamne brunice w jamy dokoławokoło wsy su.

2. septembra

Njējědu z Choćebuza nimo Gródkka přez Hamor do Wochoz, dokelž su dróhi wokoło Choćebuza twarnišćow dla tuchwilu zašlahane. Jědu na Derbno, runu smuhu přez Bětu Wodu, hdžež cyle na kóncu nalěwo wotboču na nowo asfaltowanu dróhu. Industrij a jama stej sej šeroku, runu čaru přez holu žadałoj. Po jeje bokomaj wrjós krasnje kćeje. Wochozy su jenož něhdže štyri kilometry zdalene wot milinarnje. Napohlad hoberskich chlódzacych wěžow je gigantiski, podobny znaju wot milinarnje Lippendorf pola Lipska. Hižo daloko před nimi připowědźichu je wulke tafle z warnowanjom před jich spadkami. Po tym kaž

kwas. Zastupju. W přitulnej, z wjele drjewom wuhotowanej cyrkwi mje serbske hrona na emporje překwapja. Mam začišć, zo sej ludžo swoju cyrkej česća a ju hladaja.

Na luće před bróžnju dopominatěj němsko- a serbskorěčnej tafla na skutkowanje fararja Bogumiła Šwjele we Wochozach, na jeho najzbožowniši powołanski čas, kaž wěmy nětko z jeho džěnikow, kiž lětsa wuńdžechu. Na twarjenju samym stej bohužel jenož němski napis „Schwella-Scheune“.

Horstka pječ ludźi sedźimy potom w kładzitej bróžni. Wonja přijomnje za drjewom. Wučba so spěšnje minje. Zwučujemy serbsku konwersaciju a wuknjemy woblubowany kěrluš „Halelu, halelu, haleluja ...“, přěndžemy hornjoserbski alfabet a čitamy bibliske teksty. Jordanovec mandželskaj Bettina (fararka za Wochozy-Hamor) a Daniel (farar za Klětno), wozmjetej sej spěwnej kartce sobu. Chcetaj spěw

⇒ kaž potłóčowanje rěče a kak so to na ludźi wuskutkuje. Inga Nowakowa powěda ze swojich nazhonjenjow. Čitamy jako přihot na dalše kemše hrono dnja a Haleluja-wjerš. Haleluja-spěw so derje hodźi, tuž chce jón fararka do swajeje dźěła zaplesć. Z wosadneje dźěčinu a młodzinu spěwa znaty spěw hižo we wšelakich rěčach, nětko přidruži so hornjoserbsčina. Namjet, zaso raz Serbski ewangelski cyrkwiniski dzeń we wosadze swjećić, so wita.

Čas je dawno překročeny, ale brojili jón njejsmy. Mjeztym su fenomenalne čorne njewjedrowe mróčele pričahnyli. Cyły dompuć šuskaja ze wšěch stron błyski na njebju. Hakle hdyž dojeđu do Choćebuzy, započina so kidać kaž z kanami a proch zaštych tydženjow so z Božeje stwórby, z měsčanskich hasow, domow a awtow myje.

30. septembra

Hola wonja. Šwjelowa bróžeń wita kursistow, kursistku a mje při slónčnym nazymskim wjedrje. Suwamy blida a stólčki hromadze, kiž stejachu hišće w formaciji swjatočneho wotewrjenja bróžnje před tydženjom. Mam eksemplary aktualneju wudaćow Serbskich Nowin sobu, hdžež pisa Andreas Kirschke wo našim kursu

a hdžež so rozprawja wo wotewrjenju Šwjeloweje bróžnje.

Tež tu znowa wabju za serbske printmedije w za nich čežkim času. Redaktorjo a redaktorki pytaja sej runje lěpše plaćene dźěło w projektach tak mjenowaneje strukturneje změny, nadzijejo so lěpšeje mzdy a přečelnijeje atmosfery. Oktoberski Pomhaj Bóh je mój póštowy kašćik hakle džensa docpěł, přišedši dom wuhladam tež tam rozprawy wo wotewrjenju bróžnje.

Wuměnjamy sej terminy aktualneho serbskeho ewangelskeho žiwjenja: džělarnička Bjesadow w Hodźiju, hłowna zhromadźizna SET w Drěwčach, adwentnička w Budyšinje z knižnej premjeru młodžinskeho spěwnika. Potom wospjetujemy konwersaciju, spěwamy Haleluja-spěw a k temu nowy „Hewenu šalom“ hornjoserbsce, hebrejsce, delnjoserbsce a pólsce. Předstaju tabelu z deklinacijemi wosadnych wsow.

W srjedźišću steja džensa teksty za pohrjeb. Njeródže jeničce wo bibliske formulacije, ale tež wo přewodzace dušepastyrské słowa, štož njeje lochko. Čitanje wužaduje. Hdys a hdys wujasnjuju słowa. Fararka a třo fararjo zapletu swoje nazhonjenja a wuměnjeja sej swoje předewzaća, kak hodźi so do kemšow zaplesć serbska rěč:

čitanje hrona a/abo ewangelija serbsce, tež k jubilej za něšto lět w Chrjebi.

Na rozžohnowanje čitam hišće lóštnochutnu baseń Kita Lorenca „Dziwne přeměnenje“, rěčna hrajka wo brunicowej strukturneje změnje w serbskej holi. Twar Babelskeje wěže čłowjekow je w bibliskim času prowokował Božu wotmołwu wjacerěčnosće. Němski přeložk z pjera awtora je w tym padže slabe narunanje serbskeho originala. Pokaza so, zo njehodźi so wšitko adekwatnje přeložić – a je derje, zo serbsčinu mamy. Daniel Jordanov chce baseń sobu wzać na zarjadowanje z přednoškom syna Roberta Lorenca wo Klětnjanskich protestach přečiwo wotbagowanju spočatk 1990tych lět. Džiwamy so, kajke předženki Bójske mocy přadu.

Čas je znowa dawno překročeny, chłódny wječor nam kaza njetepjenu bróžeń wopuścić a so rozžohnować. Po wučbje wučerpana a nazhonjenjow poľna jědu ze wsy. Slónčko je hižo w boži domček šło. Njerady pócmje jědu. W dozadnim špihelu awta rozžohnuju so bórže tež chłódzace wěže Hamorskeje milinarnje. Pozdžišo, njeposrednje nad polem mjez Kórjenjom a Choćebuzom mi krasny přiběracy měsačk prikiwuje. **Christiana Piniekowa**

Hłowna zhromadźizna spěchowanskeho towarstwa

Lětuša hłowna zhromadźizna Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cerkwi wotmě so sobotu, 19. nowembra, w Serbskim wosadnym zetkanišću w Chmjelowje. Zhromadźizna zahaji so z nutrosću fararki Kathariny Köhleroweje w Zinzendorfovej cyrkwi a pokročowaše na wosadneje žurli zetkanišća.

Spočatnje poda předsyda Hartmut Leipner rozprawy wo džělawosći towarstwa w lěće 2022. Tak přewjedže so 12 serbskich namšow, dvě dalšej budžetaj hišće w decembrje. Wjeršk lěta běše Łužiski cyrkwiniski dzeń w Zhorjelcu ze Serbskim centrumom. Serbski ewangelski cyrkwiniski dzeń lěta 2024 planuje so w Delnjeje Łužicy. Předsyda wuzběhny, zo bě lěto 2022 lěto knihow. Tak su wušli nowy wudawk Ermeloweje ABC-fible z lěta 1671 a štwórty raz Ochranowske hesła. Za Zhorjelski cyrkwiniski dzeń su wudali basniski cyklus Milana Hrabala „Pó droze šerpjenja a wěry“ w šěsć rěčach. Kónc lěta wuńdže hišće kniha Alfreda Roggana wo Dešnjanskeje cyrkwi a jeje fararju Bogumile Šwjele. Tute wudaće kaž tež hornjoserbski spěwnik „Zernička“ towarstwo financielnje spěchuje.

Farar Ingolf Kšenka a fararka Katharina Köhlerowa rozprawještaj wo swojim serbskim džěle. Kónc septembra 2023 poda so farar Kšenka na wuměnk. Pokladnik towarstwa Frank Matijašk rozprawješe wo finan-

Hłowna zhromadźizna Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cerkwi w Serbskim wosadnym zetkanišću w Chmjelowje

Foto: Měrcin Wirth

cach towarstwa. Zhromadźizna wobzamkny, požčić fararjomaj na wuměnk Dietereje Schüttej a Helmutej Hupacej čestne člonstwo towarstwa.

Na kóncu zhromadźizny podachu so wuhlady na džělo w přichodnym lěće. Tak pokročuju po zwučenym wašnju ze serbskimi namšemi a publikacijemi. Džěla so na

nowej agendze za serbske kemše a na knize z modlitwami za džěci.

Spěchowanske towarstwo za serbsku rěč w cerkwi a kupka Serbska namša kaž tež fararka Köhlerowa a farar Kšenka džělaja swěrnje a wobšěrnje za Serbow w Delnjeje Łužicy. To zasłuži sej naše najwšě připóznać a respekt. **Měrcin Wirth**

Rozprawa Serbskeho ewangelskeho towarstwa na léto 2022

Přednjesena na sobustawskej zhromadźiznje na reformaciskim dnju w Drěwcach

Serbske ewangelske towarstwo ma tučasnje 50 člonow. Jako noweho sobustawa smy móhli Měrcina Krawca z Delnjeho Wunjowa přiwzać. Žarujemy wo našeho doholětneho člona Kurta Latku, kotryž zemřel 10. decembra 2021 w žohnowanej starobje 97 lět.

Ličbu člonstwa smy móhli dale stabilnu dźeržeć. K nětčišej zestawje ma so prajić, zo bydlí dźesać sobustawow zwonka serbskeje Łužicy. Džěl z nich wobdžěla so přiwšim na aktiwitach, wosebje na swójbných zeńdženjach. Něhdže połojca člonstwa je pod 60 lětami. To rěka, zo dyrby tež přichodnje za naše towarstwo wabić.

Předsydstwu SET přislušeja Stefan Cuška, Günter Holder, Mato Krygař, Robert Maćij, Měrcin Wirth, Günter Wjenk a Serbski superintendent Krystof Rummel. Jako předsydstwo smy so lěta trójce schadźowali a wuradźowali.

Džěło w minjenym léće

Koronapandemije dla smy móhli hakle wot nalěca zaso porjadnje dźělać.

Po jutrach, wot 21. do 24. apryla, přewjedze so **serbski ewangelski kónc tydženja** w Hainewalde w Žitawskich horinach. 41 wobdžělnikow so tam zeńdže, mjez nimi 22 dźěci. Běše to zaso rjany wjeršk, na kotrymž móžachu swójby serbsku zhromadnosć hajić.

11. a 12. junija wotmě so **Serbski ewangelski cyrkwinski džen** w Bukecach. Z tym su tež Serbja wuspěšnje k 800lětnemu jubilejeju Bukec přinošowali. Sobotu bě sakski krajny biskop Tobias Bilz mjez nami. Wón wupraji so nam napřećo chwalobnje wo žiwjej serbskej wosadze, kiž móžeše na cyrkwiskim dnju dožiwić. Runje to běše naš wotpohlad a tehodla wjeselachmy so přez dobre poradženje. Słyšachmy přednošk Lubiny Malinkoweje wo Bukečanskich cyrkwinskih stawiznach a wožiwjena drastowa skupina předstaji serbske drasty Budyškeho kraja. Na njeźelnišich kemšach předowaše sup. Krystof Rummel. Kulturny wjeršk bě popołdnu předstajenje oratorija „Podlěćo“ z chórom Budyšin a cyrkwiskim chórom Lubijsko-Žitawskeje eforije pod nawodom cyrkwiskohudźbného direktora Christiana Kühne z Lubija. Zarjadowanja cyrkwinskeho dnja wopyta dohromady někak 300 ludźi. Džakujemy so přihotowanskej skupinje z Hanaróžu Šafratowej, Měrcinom Wirthom, wosadnym fararjom Thomasom Haenchenom, sup. Krystofom Rummelom a Matom Krygarjom.

Wot 24. do 26. junija wotmě so pod hesłom „Von Wegen“ Łužiski cyrkwinski džen w Zhorjelcu. Na nim bě tež tójšto serbskich poskitkow. Za Serbski centrum na Delnich wikach bě naše towarstwo štyri

Předsyda Mato Krygař přednese rozprawa SET.
Foto: Andreas Kirschke

informaciske tafle wo ewangelskich Serbach přihotowało. Tafle běchu hižo přeni raz widzeć na cyrkwiskim dnju w Bukecach. Přihotowawši mješe Měrcin Wirth na starosći.

3. septembra bě **swójbne pućowanje a dworowy swjedžen** pola Maćijec-Jaworkec w Hrubjelčicach. Tež tam knježeše dobra serbska ekumeniska zhromadnosć. Wutrobnje so Maćijec swójbje džakujemy.

Bjesady w Rakecach, Hodžiju a Bukecach dale skutkuja a tak serbske wosadne žiwjenje wobohaćeja. Wosebje wuzběhnyć chcu spěwanski wječork a čitanje z Křesćanom Krawcom w Hodžiju, čitanski wječork z Trudlu Malinkowej w Rakecach, čitanje z Měranu Cušcynej w Bukecach, wožiwjenje drastoweje skupiny a serbski rěčny kurs w Bukecach. Zabyć nochcu na čitanje z Markom Grojlichom w Poršicach, hdžež chcedza přichodnje tamnišu farsku bróžeň tež za serbske zarjadowanja wužiwać.

8. oktobra wotmě so lětuša **džělarnička Bjesadow** w Hodžiju. Přeprošenje bě něšto wjac hač 20 člonow Bjesadow a hosći sćehowało. Olaf Langner předstaji přeložowanski program „Sotra“. Dobra nalada knježeše zaso při serbskim kwisu z Lubinu Malinkowej. Husto mějachy so serbske spěwy wuhodać a spěwać. Při tym dopokazachu wosebje člonoj Hodžijskeje Bjesady wuběrny znajomosće tekstow. Jako zakónčenje dožiwichu wopytowarjo předstajenje hry „Čmjeļa Hana leći do dowola“. Na to přidže tež tójšto dźěci ze swojimi staršimi z Hodžija a wokoliny, tak

zo bě předstajenje derje wopytane. Džak słyša Hodžijskeje Bjesadze pod nawodom Gerata Krawca za organizaciju džělarnički.

Hižo w léće 2008 bě naše towarstwo **kopiju napismoweje tafle** z léta 1878 nad durjemi něhdžeše šule w Rakojdach zhotowić dało. Po so dljacych twarskich džělach bě so lěta w awgusće dwurěčna tafle skónčnje zaso na starym městnje připrawila.

Tež lěta je **Pomhaj Bóh** prawidlownje kóždy mjesac wuchadzała a wobšěrnyje wo zarjadowanjach ewangelskich Serbow kaž tež dalšich podawkach rozprawjała. Za to so redaktorke Trudli Malinkowej, lektorke a wšitkim dopisowarjam džakujemy.

Ochranowske hesla na léto 2023 su w Ludowym nakładnistwje Domowina wušli. Džakujemy so Marce Maćijowej a Olafej Langnerje za zestajenje manuskripta.

Projektowa skupina džěla na nowym **spěwniku „Zernička“** z nabožnymi spěwami za dźěci a młodostnych. Džěło ja nimale zdokonjane. Spěwnik ma hišće lěta wuńć.

Wublad na léto 2023

Druheho adwenta přeprosmy zaso na našu tradicionalnu adwentničku na Michałsku faru w Budyšinje. Potom móžemy drje hižo nowy spěwnik za dźěci a młodostnych přeni raz wužiwać.

Dalši wjeršk w adwentnym času budže 16. decembra w Bukecach. Pod hesłom „Hody jědu!“ přidže mobilny adwentny kalender Němsko-Serbskeho ludoweho džiwadla a Serbskeho ludoweho ansambla na farski dwór do Bukec. Je to serbski adwentny program za cytu swójbu.

Džělarnička Bjesadow přihotuje so za klětu we Wojerowskej kónčinje. Prócujemy so, zo móže so tež zaso Serbski ewangelski kónc tydženja w Hainewalde wotměć kaž tež cyrkwinski džen w Slepom a dworowy swjedžen w Hrubjelčicach.

Wažne čezišćo wostanje džěło we wosadach. Za dalše džěło w Bukecach na přikład eksistuja hižo konkretne ideje, kiž dyrby pak so hišće dorěćeć.

Wudawanje časopisa Pomhaj Bóh kaž tež Ochranowskich hesłow so po zwučonym wašnju dale wjedže.

Klětu chcemy sobustawsku zhromadźiznu zaso na reformaciskim dnju přewjesć. Namjety za městnosć su nam witane.

Na kóncu rozprawy so wšitkim člonam našeho towarstwa a wšim dalšim wosadnym džakujemy, kotřiž so wo serbske ewangelske wosadne žiwjenje prócuja a je podpěruja. Nadžijamy so na dalše dobre zhromadne džěło.

Mato Krygař, předsyda SET

Wo towarstwowych naležnosćach a delnjoserbskim fararju

Hłowna zhromadźizna SET na reformaciskim dnju w Drěwcach

Popołdnu na reformaciskim dnju zeńdze so 26 sobustawow a šěsć hosći w hosćencu „Waldblick“ w Drěwcach k hłownej zhromadźiznje Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Schadžowanje zahaji so z krótkej nutrnosću sup. Krystofa Rummela a zhromadnje zanjesenym kěrlušom Martina Luthera „Jedyn twjerdy hród“. Ze serbskim postrowom a wutrobnymi słowami witaše Łazowski farar Christian Huth zhromadženych do swojeje wosady. Při tym pokaza na slawnu serbsku zaštosć Łaza a zwurazni, zo chce tež wón serbsce wuknyć.

Rozprawy wo džěławosći

Po swačinje přednjese předsyda SET Mato Krygař rozprawy wo džěławosći towarstwa w minjenym lěće (hlej str. 8).

Financnu rozprawy poda pokładnik Měrćin Wirth. Dochody a wudawki za aktiwity towarstwa kaž tež za wudawanje časopisa Pomhaj Bóh běchu dosć wurunane. W cyłku ma towarstwo pjenježne zamóženje něšto wjac hač 20 000 eurow.

Za rewizijnju komisiju rozprawjaše Gerat Krawc. Finančne njeprawidłownosće we wotličenjach njeběchu so žane zwěsćili. Komisija namjetuje, zwysić abonement časopisa Pomhaj Bóh, kotryž hižo wjele lět njezměnjeny 8 eurow na lěto płaci. Abonentske pjenježy měli so stupacym koštam přiměrić.

Namjety a diskusija

W diskusiji wuprajichu so wjacori za powyšnje plaćizny Pomhaj Bóh, štož pak nje měło so rigoroznje, ale wobhladniwe stać. Z konkretnymi ličbami a časowym ramikom ma so předsydstwo zaběrać.

Jadwiga Malinkowa přeprasy wšitkich na knižnu premjeru noweho młodžinskeho spěwnika, kotraž budže na adwentniče 4. decembra na Budyskej Michałskej farje. Zdobom připowědźi za klětu 11. junija serbski cyrkwinski džeń w Slepom.

Předsydy Matej Krygarrej wupraji so džak za hłownu organizaciju minjeneju swójbneju kónc tydženjow w Hainewalde. Zamotwitosć za zeńdženje přewza nětko po swojim nawróće ze staršiskeho časa zaso fararka Jadwiga Malinkowa.

Sup. n. w. Jan Malink připowědźi za klětu wuńdženje nowjeje kemšaceje knihi, na kotrejž je džěłať z časa, zo bě so před lětomaj na wuměnk podať. Po tym zo čišćana kniha předleži, měło so tež na digitalne wudaće myslić.

Předžělać měła so tež digitalna prezentacija SET, namjetowaše Jadwiga Malinkowa. Zestajenje nowjeje homepage by był swójski projekt za přichod.

Postrowy z Delnjeje Łužicy posrědkowaše Christiana Piniekowa. Zdobom rozprawjaše wo serbskim rěčnym kursu, kotryž bě na próstwu Klětnjanskeho fararja Jor-

Referentka dr. Annett Brězanec

Foće: Andreas Kirschke

danowa nazymu trójce w Šwjelowej bróžni we Wochozach přewjedła.

Dženik Bogumiła Šwjela

Wo fararjenju, wosadnych a nabožinje w dženikach Bogumiła Šwjela přednošowaše dr. Annett Brězanec ze Serbskeho instituta, kotraž bě jeho zapiski lěta we wobšěrnej knize wozjewiła. Delnjoserbski farar a rěčespytnik bě wobsah, problemy a hłowne wosoby serbskeho džěła hižo jako džěćo w staršiskim domje zeznať. Jako starc wuzna, zo bě teologiju studowať, zo by serbstwu słužił. Lěta jako młody farar we Wochozach měješe za swój najbožowniši zastojnski čas.

Wjac hač štyri lětdžesatki je Šwjela swój dženik pisať a jemu swoje dožiwenja a mysle dowěriť. Je kaž by za dušu luda, za jeho kolektiwny pomjatkom slědźiť, referentka wuzběhny. Tež wo hórkich nazhonjenjach je pisať, předewšěm ćerpješe pod woteběranjom serbskosće a cyrkwinkosće.

Naposledk spomni dr. Brězanec hišće na politiske nastajenje Šwjela. Zo steji na jeho rowje džensa tafla, kiž jeho jako fararja Wuznawarskeje cyrkwy (BK) wuzběhuje, nima za wopravnjene. 1934 drje bě wón do BK zastupiť, 1937 pak zaso z njeje wustupiť. Rozmyslowať je samo wo zastupje do NSDAP, štož pak njeje zwoprawdźiť. Z dopóznacóm, zo bě Šwjela přećiwo wliwej politiki na cyrkej a wosadne žiwjenje, referentka swoje zajimawe wuwjedženja zakónči.

Trudla Malinkowa

Zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa w Drěwcanskim hosćencu

Posledni serbscy fararjo we wosadach sakskeje krajnjeje cyrkwyje (3)

Jan Awgust Sykora w Smělněj (hač do 1899)

Při Smělnjanskej cyrkwi steji pomjatny kamjeń za fararja Jana Awgusta Sykoru (Johann August Sickert). Jeho džěći dachu jón 1943 postajić a na njón napisać, zo bě nan tu „posledni němsko-serbski farar“. Z tym česćachu serbskeho duchowneho, kiž so čas žiwjenja k swojemu narodej wuznawaše. Wo tym swědči jeho wobšěrne spisowaćelske džěło a jeho starosć wo Serbow swojeje wosady.

Narodneho ducha so Awgust Sykora, kiž bě so 27. septembra 1835 na burskim kuble w Malešecach narodźił, hižo na Budyskim gymnaziju nasrěba. Pola Smolerja chodžeše na hodžiny serbsčiny a bě člon a pozdžišo nawoda serbskeho gymnazialneho towarstwa. Za čas studija w Lipsku wot 1856 do 1860 njepřislušeše jenož lužiskemu předarskemu towarstwu, ale bě tež hibičiwu sobustaw a něšto časa předsyda jeho serbskeho wotdžěla. Jako student wozjewi swój přeni serbski wudžělk w Misionskim Posole. Z teho časa pjero hižo z ruki njepožoži, ale dodawaše běžnje přinoški do serbskich časopisow a nowin. Po studiju přistupi 1861 Mačicy Serbskej.

Dokelž hnydom farske městno njedósta, džělaše tři lěta jako domjacy wučer blisko Kötzschenbrody. 1862 přizjewi so na wuprózdnjenu Smělnjansku faru, hdžež jeho mjez třomi zajimcami wuzwolichu.

Pomnik za fararja Sykoru při Smělnjanskej cyrkwi

Foto: Trudla Malinkowa

W Smělněj jeho Hodžijski farar Imiš 10. meje 1863 na duchowneho ordinowaše a do zastojnstwa zapokaza.

Jaroměr Hendrich Imiš bě tež tón, kiž spózna spisowaćelski zajim młodeho fararja a jeho pohonjowaše, pisać za serbski lud. Wuwi so plódně zhromadne džěło. Sykora napisa w běhu lět rjad knižkow, wosebje wo wuznamnych wosobinach z cyrkwinskih stawiznow, a Imiš je wuda w swojim 1862 załoženym Serbskim lutherskim knihownym towarstwu. Sykorowe knižki, w swojim času woblubowana lektura, su džensa zabyte. Najznačiše wostachu jeho dopomnjenki na młode lěta „W Malešecach před sto lětami“, kotraž pak njebě za zjawnosć, ale jenož za swójbných napisał.

Bórže po tym zo bě do Smělnjeje přišoł, wozeni so Awgust Sykora z Němku Johannu Hübnerem. Z tym bě rozsudžene, zo rěčeše so w swójbe němsce. Sykoric džěći drje mějachu zdžěla słowjanske mjena kaž Bohusław a Wladimir, serbsčinu pak lědma wobknježachu.

Na mjezach serbskeho kraja ležaca Smělna měješe status němsko-serbskeje wosady, w kotrejž němske wobydlerstwo přewahowaše. Hižo w přenjej połojcy 19. lětstotka běchu z pjeć wosadnych wsow tři němske – Smělna, Nowa Smělna a Trjechow –, serbskej pak jenož hišće Zemicy a Tumicy. Tež tutej so wot srjedz 19. lětstotka spěšnje přeněmčištej přez nawal cuzych džělaćerjow, předewšěm Němcow a Čechow, kotrychž bě přiwabił twar železniske čary a załoženje wjacorych fabrikow a zornowcowych skałow. Serbskej ratarскеj wjesce přeměništej so na němskej industrijowej sydlišći.

Byrnjež serbske wobydlerstwo w mješni nje byto, nadeńdže farar Sykora při swojim přichadže do Smělnjeje we woběmaj šulomaj wosady dobreju serbskeju wučerjow, z kotrymajž wjele lět hromadže džělaše. W Zemicach wučese wot 1845 do 1890 zaslužbny publicist Jan Bohuwěr Mučink a w Smělněj wot 1851 hač do 1886 cyrkwinski wučer Korla Awgust Cybla, znaty basowy solist na serbskich spěwanskich swjedženjach pod Korlu Awgustom Korom. Přemato serbskich džěći dla pak w Smělněj scyła serbskeje wučby njebě a w Zemicach dyrbyeše z njej wučer Mučink po něšto lětach tehorunja přestać.

Farar Sykora – tak praji wo nim časowy swědk – je čerpeł pod přeněmčenjom swojeje wosady. Zadžěwać pak temu njeje móhł. Dyrbyeše skerje wosadne džěło přiměrjeć narodnemu wuwicu. Serbske konfirmacije njetrjebaše wotstronić, wšako bě stajnje hižo jenož jednotliwe serbske paćerske džěći měł, kiž džěchu z němskimi

Jan Awgust Sykora (1835–1921)

Repro: zběrka Trudla Malinkowa

ke konfirmaciji. Běše pak nuzowany, woteběraceje ličby serbskich kemšerjow dla serbske Bože služby přikrótsić. Wot kónca 1870ych lět njeswjećeše je hižo kóždu, ale jenož hišće kóždu druhu njedželu.

Wo horstku swojich serbskich wosadnych so farar Sykora z hnujacej swěru staraše. Ličby wo tym swědča: We 1880ych lětach měješe na němskich kemšach přerěznje 400 do 500 wopytowarjow, na serbskich pak lědma wjac hač 15 starych ludźi. Při tutym poměrje bychu druhdže hižo dawno serbske kemše wotstronili. Farar Sykora pak je njespušći. Druhdy, tak sam přizna, wšak dyrbjachu wupadnyć, dokelž žani kemšerjo přišli njeběchu. W tutym padže pomodli so sćicha Wótčenaš a – džěše dom.

W septembrje 1899 pada so farar Sykora na wuměnk a přesydlil so do Biskopic. Z jeho wotchadom stažtej so wulkej přeměnjeni we wosadze. Zemicy a Tumicy, mjez tym přeněmčenej industrijowej wsy, so wotdžělišćej a wutworištej nowu, wězo němsku, wosadu. Zdobom wzda so maćerna wosada Smělna swogeho dwurěčneho statusa a přistaji sej němskeho fararja. Tak zańdžechu z lětom 1899 serbske kemše w Smělněj. Na próstwu horstki starych Serbow pak přijědže wuměnkar Sykora hišće něšto lět nalěto a nazymu do Smělnjeje a swjećeše serbsku spowědž.

Hdyž Awgust Sykora 19. decembra 1921 w starobje 86 lět w Biskopicach zemřě, serbska zjawnosć wo tym lědma zhoni. Tehdy bě posledni serbski farar w Smělněj a plódný serbski awtor w Serbach hižo zabyty. **Trudla Malinkowa**

Rěčne „rjedženje“ w Hodźiju wot spočatka lěta 1941

Hižo spočatk minjeheneho lěta běchu 80 lět zašli, zo su jednorěčne rjadowanje w Hodźiju zawjedli. 900 lět běštej so serbska a němska rěč w Hodźijskej wosadze mjesobu wudospoňitoj a wobohaćitoj. Nowe „wědomostne dopóznaća“ po léce 1933 pak wjedžeču k temu, widzachu w serbskej rěči škódnika za strowe wuwice ľužicy. Twjerdžeše so, zo njeje žanych słowjanskich Serbow, ale zo jedna so wo serbsce rěčacych Němcow. Politiski zaměr tuž bě, serbsčinu wotstronić a wutupić. Ze spočatkom wójny 1939 so tute předewzaće w přiběracej měrje přesadzi. Hačrunjež běchu měnjenja, zo so pola Serbow poprawom wo Germanow jedna, džělaše so na planach za jich wusydlenje z ľužicy. Za čas wójny pak mějachu druge temy prioritu, tak zo so zničenje serbstwa na čas po „kónčnym dobyću“ přestorči.

Na wotstronjenju serbsčiny wšak so tehdy wšitycy fararjo w Hornjej ľužicy njewobdzělachu. W tójšto wosadach kaž na přikład we Wóslinku serbsku rěč w cyrkwi dale hajachu. Nic pak w Hodźiju. Tu měje-

še so farar Arnošt Wjezar tehdy za jara doprědkarskeho duchowneho. Najstarši Hodźijscy wosadni móža so hišće na rabiatne wašnje jeho pačerskeje wučby dopominać. Přikładnje přesadzi farar Wjezar w Hodźiju wše naprawy, kiž sej zarjady z Berlina a Drježdžan žadachu. Kaž je w statistiskej knize wosady dokumentowane, wužiwaše so w Hodźiju wot spočatka lěta 1941 hač do meje 1945 jenož hišće jedna rěč na kemšach: němčina.

Dla swojeho nationalsocialistiskeho nastajenja dyrbyeše farar Wjezar Hodźij po wójnje wopušćić. Wot njeho zanjehana serbska rěč pak bě we wsy a we wosadze trajnu škodu počerpila.

Krystof Rummel

Hodźijska statistika wo wobdzělenju na Božim wotkazanju swědči wo zrudnych časach. Wot januara 1941 jewi so jenož hišće smužka w špalce serbskich spowědných. Na přichodnej stronje so tuta špalta scyła wjace njejewi. Hakle nazymu 1945 so wona zaso započina.

Foto: Krystof Rummel

Bydzenski dom Smolerjec swójby na Židowje

Nahladny dwuposchodowy dom na džensnišej Židowskej dróze 40 w Budyšinje natwari so wokoło lěta 1820 jako bydzenski a wobchodny dom. Tehdy bě Židow samostatna gmejna a jeho wobydlerstwo zwjetša serbske. W přizemju domu bě něhdy pje-karnja, pozdžišo korčma. W zašlych lětach bě pod škitom pomnikow stejace twarjenje něšto časa njewužiwane, mjeztym je zaso wobydlene.

Wot 1851 do 1873 bydleše w tutym domje Jan Arnošt Smoler (1816–1884) ze swojej swójby. Jako studowany ewangelski teo-

loga a słowjanski rěčewědnik sta so wón z narodnym budźičelom serbstwa a z wozdžecy wosobinu narodneho hibanja 19. lětstotka. Wot lěta 1848 bě redaktor a wudawaćel serbskeje nowiny, 1851 založi serbske knihkupstwo a nakładnistwo a 1875 serbsku čišćernju w Budyšinje. 1873 kupi na Lawskich hrjebjach dom, kiž wutwari so jako Maćičny dom na srjedžišću narodnych prócowanjow. Čiće zwiski haješe do słowjanskeho wukraja, mjez druhim poda so wospjet na jězby do Ruskeje. Jeho zběrka serbskich ludowych spěwow je stan-

dardne džělo sorabistiki a dožiwi wjacore nakłady.

W tutym domje narodzi so Smolerjec a jeho mandželskej Amaliji rodž. Deutšerrec (1832–1868) mjez 1851 a 1868 džewjeć džěci. Z nich wjedžeše Marko Smoler (1857–1941) pozdžišo žiwjenske džělo swojeho nana jako serbski nakładnik a redaktor w Budyšinje dale.

Swój posledni wotpočink mataj nan a syn hromadže z dalšimi swójbnymi w Smolerjec rownišću na Hrodžišku, tradicionelnym pohrjebnišću Židowa. Na Jana Arnošta Smolerja dopominatej dale wot lěta 1966 pomjatna tafla na jeho bydzenskim domje we ľazu a wot lěta 1968 pomnik Při cyhel-skim nasypje w Budyšinje. Po nim pomjenowane su Budyska župa Domowiny, serbska kniharnja w Budyšinje, dróha we Wojerecach a zetkanišće wo ľazu.

Na bywšim bydzenskim domje Smolerjec swójby informujetej wot decembra 2019 tafla Židowskeje stawizniskeje šćežki wo něhdyšimaj znatymaj wobydlerjomaj. Wo to postarała je so Cordula Rudolfowa, na Židowje bydlaca katolska Serbowka. Jeje zaslužba tež je, zo je so nimo taflje z tekstom w němskej a jendželskej rěči přidatna přezcytnje serbska tafla připrawiła. Tak móža so zajimcy nětko nimoducy w třoch rěčach wo wuznamnymaj wosobinomaj serbskich stawiznow wobhonić.

Trudla Malinkowa

Dom na Židowskej dróze 40, w kotrymž je Smolerjec swójba wot 1851 do 1873 bydlila. Informaciskej tafla Židowskeje stawizniskeje šćežki na bywšim Smolerjec domje, připrawjenej w léce 2019 (naprawo)

Fóce: Trudla Malinkowa

Powěšće

Budyšin. Po sobotnišim spěwanskim swjedenju w Budyskej „Kronje“ wotmě so nje-dzělu, 30. oktobra, dzakny nyšpor w Pětr-skej cyrkwi w Budyšinje. Čłonojo chórow sedzachu w přenich lawkach ewangelskeho džěla a zanjesechu stej spěwy Zejlerja a Kocora, mjez druhim zawodny chór „Stwórba Boža, templo swjaty“ z oratorija „Nalěčo“. Serbski superintendent Rummel měješe liturgiju. Tachantski farar Scapan přiwobroći so w předowanju aktualnym prašenjam a pokaza na wěru, kotraž je

še z Božim wotkazanjom w Choćebuskej Serbskej cyrkwi. Liturg bě Barščanski farar Tobias P. Jachmann, předowanje měješe lektor Hartmut Leipner a čitanja Madlena Norbergowa. 31 kemšerkow a kemšerjow bě přišlo na Božu službu, kotraž so dočista w serbskej řeči wotmě.

Horni Wujězd. Na pokutnym dnju zeńdže so wjac hač 80 ewangelskich a katolskich wosadnych w Tuchorskim lěsu pola Hornjeho Wujězda. Před bunkrom, w kotymž so w 1980tych lětach sowjetske atomowe rakety chowachu, swjećeštaj katolski farar Tomasz Dawidowski a ewangelski farar Marko Mitzscherling dwurěčnu ekumenisku nutrnosť. Dujerjo z Hodžija a Huski

Zrudny napohlad skići so wopytwarjej nětko w Miłorazu pola Slepoho. Hrožaceho wotbagrowanja dla je wjele wobydlerjow swoju wjes wopuščito a so druhdže zasydliło. Někotři su do Trjebina přecáhnyli, druzi do Slepoho, hdžež na kromje wsy tak mjenowany Nowy Miłoraz nastawa. Jednotliwcy pak su rozsuzdjeni, w swojej starej domiznje wostać. We wuludnjenej wsy nětko bagry wšědnje na tym džělaja, mjeztym wuprózdnjene statoki stareje serbskeje holanskeje wsy spotorhac.

Foto: Trudla Malinkowa

wuchow před negatiwnymi mocami našeho časa. Něhdže 250 sobuskutkowacych a kemšerjow pjelnješe ewangelski džěl cyrkwe.

Choćebuz. Popołdnu na reformaciskim dnju swječachu Delni Serbja serbske kem-

kaž tež němska wosadna šola z Chróšic pobožnosť hudźbnje wobrubichu.

Drježdźany. We wosadnicy fary swjateho Měrcina zeńdžechu so sobotu do přenjeho adwenta Drježdźanscy Serbja k ekumeniskemu serbskemu popołdnu. Nutrnosť měješe sup. Krystof Rummel. Přizamknyšće so bjesada a swačina. Smolerjec kniharnja poskići wuběrk lětušich nowowudaćow.

Dary

W oktobru je so dariło za Serbske ewangelske towarstwo 20 eurow a za Pomhaj Bóh 12 eurow. Na hłownej zhromadźiznje SET w Drěwcach nazběra so 176 eurow za towarstwo. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před 200 lětami, 3. decembra 1822, narodži so kantor a hudźbnik **Korla Awgust Kocor** do swójby chěžkarja a česle w Zahorju. Po wuchodženju šule w Budeste-

cach zmóžni so jemu wopyt Krajnostaw-skeho wučerskeho seminara w Budyšinje. Powołansce skutkowaše přenje leta jako wučer w Stróži pola Hučiny a wot 1852 hač do wotchada na wuměnk 1888 jako kantor w Ketlicach. Jako hudźbnje wobdarjony młody wučer spřečeli so z Łazowskim fararjom a basnikom Handrijom Zejlerjom. Zhromadnje založistaj 1845 serbske spěwanske swjedenje a stworištaj wjacore oratorije. Jako wuznamny komponist, dirigent a založer serbskeho spěwanskeho hibanja měješe Kocor bytostny podžěl na wozrodzenskim hibanju srjedz 19. lětstotka a na wuwicu serbskeje byrgarskeje kultury. W jeho ródny Zhorju dopomina na njeho wot leta 1929 pomnik nawsy. W Stróži maja pomjatnu taflu a nosy šulski muzej jeho mjeno. W Ketlicach hlada so jeho row jako wopomnišćo. W Kulowje je šula po nim pomjenowana a před njej pomnik postajeny. Składnostnje jubilejow je leto 2022 w Serbach Kocorej a Zejlerrej wěnowane.

T.M.

Přeprašujemy

04.12. 2. njeđzela adwenta

- 14.30 kemše w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Rummel)
- 15.30 premjera spěwnika „Zernička“ na Michałskej farje
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Rummel)

14.12. srjeda

- 19.00 Bjesada w Rakecach w farskej broźni (žiwjy adwent)

16.12. pjatk

- 18.00 „Hody jědu!“ w Bukecach na farskim dworje

18.12. 4. njeđzela adwenta

- 10.00 serbske kemše w Rakecach (sup. n. w. Malink)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)

25.12. 1. dzeń hód

- 10.00 dwurěčne kemše w Rakecach
- 10.00 serbska gódowna namša w Serbskej cerkwi w Chóšebuzu

26.12. 2. dzeń hód

- 10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Rummel)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. n. w. Malink)

2023

08.01. 1. njeđzela po Třoch kralach

- 14.30 ekumeniski nyšpor w cyrkwi Našeje lubeje knjenje w Budyšinje (sup. Rummel)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Rummel)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.č., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čišć: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E
Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh spěčuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiřažki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow, wobzamknjenych wot Němskeho zwjazkowego sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.
Lětny abonement plaći 8 eurow.